

Indlæggene der vil blive præsenteret på Vejforum 2015 vil være sammendrag og vigtige pointer fra "Temadag om funktionskontrakter" der kort er refereret herunder.

Erfaringsopsamling på funktionskontrakter for vejområdet skal gøre kontrakter bedre fremover

Temadag om funktionskontrakter satte fokus på fordele og ulemper ved funktionskontrakter. Funktionskontrakter er en populær kontraktform og det er vigtigt at blive skarpere på hvordan den bedst anvendes.

Onsdag den 16. september samledes 163 vejfolk fra kommuner, Vejdirektoratet, rådgivere og entreprenører i Middelfart til en temadag om funktionskontrakter for vejvedligeholdelse. Programmet var fastlagt i tæt dialog med vejfolk og eksperter i vejvedligeholdelse fra hele landet. Det betød en enestående mulighed for at bidrage med erfaringer i et stort forum med ét fokus: Langsigtet vejvedligeholdelse.

Og der er mange og gode erfaringer at samle op på. Den første kommunale funktionskontrakt blev udbudt for 14 år siden og udløber i år. I dag findes 47 tilsvarende kontrakter i Danmark, hvilket dækker cirka 19 procent af de kommunale veje. Typisk løber en funktionskontrakt i 15 år. Kontraktformens karakteristika er – som navnet beskriver – at vedligeholdelsen beskrives ved hjælp af funktionskrav eller tilstandskrav, modsat udførelseskrav som i typiske kontraktformer på vejområdet. Entreprenøren lever op til faste tilstandskrav i hele perioden, og modtager en fast årlig betaling for vedligeholdelsen. Kontrakterne omfatter typisk vedligehold af asfaltveje og tilhørende rabatter.

Sandheden om funktionskontrakter?

En del af temadagens program var gruppearbejde, hvor alle deltagere bidrog med deres erfaringer og holdninger til fordele og ulemper ved funktionskontrakter. Gruppearbejdet blev startet op med "Sandheden om funktionskontrakter" – skarpe påstande fra et panel der repræsenterede kommuner, asfaltentreprenører og rådgivere.

Der er nok ligeså mange holdninger til funktionskontrakter som der er vejfolk. Men alligevel kunne der drages nogle konklusioner fra dagen.

Funktionskontrakter har sin primære styrke ved at vedligeholdelsestilstanden af vejnettet er låst fast i 15 år frem. Budgettet er derved sikret og asfaltkontoen kan ikke bruges til andre opgaver når der er lavvande i kommunekassen. Kontraktformen er også meget effektiv hvis der er et større investeringsbehov til nedbringelse af efterslæb. En typisk erfaring fra kommuner med funktionskontrakter er, at der bliver færre klager fra borgere over vejenes tilstand. Priserne er typisk også fordelagtige, da der dels er stor konkurrence om så store jobs som 15 års vedligeholdelse af et vejnet er, og fordi det er fordelagtigt for entreprenøren selv at kunne planlægge tidspunkt for udførelse.

Omvendt skal man gøre sig klart, at når vedligeholdelsen af asfaltbelægninger er låst i et fast budget, går det hårdt ud over øvrige områder i forvaltningen, når der er behov for besparelser. De fastlåste kontrakter kan også være en ulempe hvis der opstår politiske ønsker i forhold til hvilke veje der skal sættes i stand.

Flere udtrykte bekymring for at priserne på funktionskontrakter er blevet så lav, at der fokuseres mere på at overholde krav end på kvalitet og udvikling. Som der blev sagt i en af de skarpe påstande: "Man får hvad man betaler for". Det betyder selvfølgelig at vi må tænke os ekstra godt om når vi fastsætter krav og rammer i kontrakten.

Gode råd

I forhold til hvor funktionskontrakter er gode og mindre gode, blev det fastslået at der er store udfordringer ved at anvende funktionskontrakter i byområder. Dels er ledningsejere vanskelige at "styre" og de gør det svært for asfaltenreprenøren at planlægge vedligeholdelsen. Dels kan det være problematisk for kommunen at følge med når der skal udføres omkostningstunge følgearbejder som for eksempel reovering af kantsten og fortove.

Et emne der også blev debatteret på dagen var, at det er vigtigt at forventningsafstemme i forhold til kommunens politikere, både forud for en kontrakt men også i kontraktens løbetid. I en funktionskontakt foregår det meste arbejde typisk i starten af kontrakten. Mange politikere udskiftes i kontraktperioden, og de politikere der sidder i slutningen af kontrakten har svært ved at forstå, at der betales et stort årligt beløb når der ikke udføres arbejde. Det er derfor vigtigt jævnligt at fortælle hvad der samlet er udført i kontraktperioden.

Der lød en særlig opfordring til kommunerne fra både rådgivere og entreprenører: Sørg for at starte processen med funktionsudbud i god tid. Det er et omfattende arbejde for rådgiverne at få målinger og datamateriale gjort klar, og asfaltenreprenørerne har brug for god tid i tilbudsfasen, så prisen bliver den rigtige.

Ud over gruppearbejdet bød temadagen på flere meget interessante indlæg fra kommuner med konkrete erfaringer med funktionskontrakter; Aalborg, Fladså, Faxe og Lemvig kommuner. Disse kommuner var nøje udvalgt da de har interessante erfaringer med kontrakter der er tæt på udløb, flere kontrakter per kommune grundet kommunesammenlægningen i 2007, og for Aalborgs vedkommende også kontrakt i et byområde.

Erfaringer fra dagen indgår i vejregelarbejde

En hel del af de erfaringer der fremkom på dagen er der allerede taget højde for i vejreglernes nyeste paradigme for funktionsudbud. I udbudsmaterialet er der sket en væsentlig detaljering og præcisering af ansvarsfordelingen mellem entreprenør og kommune, og det har ført til bedre udbud og bedre tilbud. Men der fremkom også nye erfaringer og holdninger, der vil inspirere i det videre arbejde med paradigmet. Og ikke mindst er alle blevet lidt klogere på nuancerne i funktionskontrakter.

Du kan også opleve temadagen

Referat og indlæg fra temadagen findes på Asfaltindustriens hjemmeside. Her kan du se – og endda høre – alle indlæg, så hvis du var uheldig ikke at kunne deltage, har du stadig chancen.

Temadagen blev arrangeret i et samarbejde mellem Vejregelgruppen for funktionsudbud, Kommunernes Landsforening og Asfaltindustrien.

Temadagens deltagere bidrog meget aktivt med at frembringe vigtige læringspunkter, fordele og ulemper efter knap 15 års erfaringer med funktionskontrakter.